

принтер, буде поширюватись, не втратить вона власну духовність, бажання творити? Такі питання особливо важливі для освіти. В свій час Жан-Жак Руссо в відомій тезі «Назад до природи!» мав на увазі насамперед творчу активність людства, не можливість обмежуватись виключно «теоретичним», або «книжковим» вихованням, підтримувати активність дитини, спонукати її до активних дій, до творчості і творення. Вже в наші часи підліток до 9 годин проводить за власним електронним гаджетом. Не втратимо чи ми в цьому новому світі, який створюється для щастя людини, саму людину?

Тому, ми повинні зробити усе, щоб духовний розвиток людини не відставав від науково-технічного прогресу. Розглядаючи перспективи Нового світу, в якому 3-D принтер може стати певним символом епохи, яким були багаття і спис для первіснообщинного суспільства, серп і молот – для аграрного, конвеєр – для індустріального, ми маємо заглянути у минуле і дати відповідь на питання, а як 3-D принтер з'явився у наш світ? Безумовно, він є логічним продовженням 2- D принтера, але це – тільки «вершина айсберга». Його появі передували тривалий період інтелектуального зростання цивілізації, яка, відкривши закони магнітної індукції, змогла спочатку передати сигнал, шифруючи його в «абетку Морзе», потім – голос людини, після цього – зображення на телевізійному екрані. Його появі передували тривалий процес розвитку інформатики та математики, відкриття законів диференціального та інтегрального обчислення Ньютоном та Лейбніцем. Мабуть 3-D принтер і є символом для цивілізації інтелектуального творення, вступаючи в яку ми маємо не забути і про саму людину.

Література:

1. Бескаравайный С.С. Философско-методологические основания использования технологии стереолитографии (3D-принтинга) URL: <https://fantlab.ru/blogarticle26081>
2. Ковальчук М.В., Нарайкин О.С., Яцишина Е.Б. Конвергенция науки и технологий – новый этап научно-технического развития / ВФ, 2013. – № 3. – С.3-11.
3. Ортега-и-Гассет. Избранные труды: пер. с исп. / сост., пред. и общ. ред. А. М. Руткевича. Москва: Изд-во «Весь Мир», 1997. 704 с.
4. Тарароев Я.В. Технологический прогресс и проблема распределения: философско-культурологический аспект. Теоретичні та прикладні проблеми взаємодії науки, техніки і технології : матеріали II Всеукраїнського науково-практичного семінару, присвяченого 85-річчю Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (Харів, 11-12 листопада 2015 р.) – Х.: ХНАДУ : Видництво «Лідер», 2016. – С. 7-24
5. Фридрих Энгельс. Роль труда в процессе превращения обезьяны в человека / К. Маркс, Ф. Энгельс, Сочинения, Том 20, М., «Государственное издательство политической литературы», 1961 г., с. 488-489 и 491.

Мотенко Я. В.,
канд. історч. н., доц.,

доц. кафедри українознавства,
культурології та історії науки
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків. Україна.
motenkoyaroslav@gmail.com

Шишкіна Є. К.
канд. історич. н., доц.,
доц. кафедри кафедри українознавства,
культурології та історії науки
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків. Україна.
motenkoyaroslav@gmail.com

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНА ПІДГОТОВКА У ВИЩІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: У ПОШУКАХ НОВОЇ ПАРАДИГМИ

Оголошення 24 лютого 2022 року Президентом України указу №64/2022 про запровадження воєнного часу у зв'язку з повномасштабною військовою агресією Російської Федерації стало точкою відліку існування вітчизняної вищої школи у новій політичній реальності. Адаптація до її особливостей вимагає формування нової парадигми соціально-гуманітарної підготовки, стрижневою ідеєю якої є опанування історичного досвіду взаємодії суспільства і держави з метою спільного виживання. Завданням пропонованого дослідження є визначення світоглядних орієнтирів соціогуманітарної підготовки учасників освітнього процесу в умовах війни.

Передусім, відзначимо, що згідно з Конституцією України (Стаття 65) захист незалежності та територіальної цілісності України є обов'язком громадян України. Водночас Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (Розділ I. Стаття 3) вимагає від учасників навчального процесу сприяння утвердженню української національної та громадянської ідентичності, вихованню патріотизму, формуванню «оборонної свідомості», тобто готовності громадянина до захисту незалежності та територіальної цілісності України та її національних інтересів. Таким чином, викладання гуманітарних наук у закладах вищої освіти (ЗВО) України має стати складовою частиною самоорганізації громадянського суспільства з метою дати відсіч іноземній агресії, у тому числі й в освітньо-інформаційному просторі. Робота викладачів повинна бути спрямована на роз'яснення того факту, що геополітичне розташування України робить неминучою її причетність до усіх глобальних процесів, що

буде переживати людство у ХХІ ст. Осмислення теперішньої реальності дозволяє спрогнозувати загострення міжнародних політичних суперечностей, що суттєво ускладнить розв'язання проблем планетарного характеру: продовольчого забезпечення країн, що розвиваються, запобігання забрудненню навколишнього середовища і поширенню епідемічних хвороб, боротьби з організованою злочинністю тощо. Здобувачі освіти мають осмислити той факт, що вже у середньостроковій перспективі вони можуть стати учасниками боротьби за обмежені природні ресурси на перенаселеній планеті, що перебуває в стані перманентної екологічної кризи.

Особи які навчаються в ЗВО повинні усвідомити, що система світового порядку, успадкована, як результат міжнародних угод, спрямованих на підтримку відносної стабільності та безпеки у Європі після завершення Другої світової війни 1939-1945 рр., доживає свої останні дні. Якщо в роки «холодної війни» 1946-1991 рр. театром бойових дій між державами західної демократії та російсько-радянською цивілізацією були країни так званого «третього світу», то наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. точкою застосування сили для провідних країн світу стала Східна Європа. На сучасному етапі ми є свідками формування передумов для створення нового військово-політичного блоку до складу якого можуть увійти Російська Федерація, Білорусь, Іран, Сирія, Китай і Північна Корея. Потенціал такого об'єднання стане серйозним викликом для Північноатлантичного альянсу (НАТО). За подібних обставин існує ймовірність перетворення України на буферну державу у цивілізаційному протистоянні держав західної демократії і євразійської автократії. Подібний сценарій розвитку подій є гранично небажаним для України, оскільки загрожує цілковитим руйнуванням її промислової інфраструктури, екологічною і демографічною катастрофами. Тому українському суспільству потрібно консолідувати свої зусилля для реалізації стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі (ЄС) і НАТО.

Потребує серйозного переосмислення концепція науково-технічного прогресу як стимулу гуманізації суспільства. Події російсько-української війни наочно довели можливість масової моральної деградації 146 млн. населення ядерної космічної трансконтинентальної держави, 81% громадян якої є користувачами мережі Інтернет. Саме для політичного режиму Росії буденними практиками стали переслідування за політичними, релігійними, національними ознаками, схвалення актів геноциду та воєнних злочинів. 31 березня 2023 р. у м. Буча Київської області відбувся міжнародний саміт де представники 50 країн і міжнародних організацій підписали Бучанську декларацію – документ, який засудив воєнні злочини російської армії в Україні.

Виклад історичних дисциплін має позбутися утопічно-паціфістського трактування процесів міжнародної політичної комунікації. Українському суспільству потрібно усвідомити, що агресія Російської Федерації де-факто перетворила терор на засіб політичного спілкування на міждержавному рівні. Значна частина українців були переконані: велика війна на території України неможлива з огляду на розташування тут п'яти атомних електростанцій (АЕС). Буцім то страх спровокувати бойовими діями аварії на атомних об'єктах буде чинником, що стримає потенційного агресора. Однак насправді саме АЕС російська армія перетворила на інструмент атомного терору, використовуючи їх як щит для своїх збройних формувань. Аналогічною є поведінка окупаційних сил Російської Федерації стосовно потенційно небезпечних об'єктів хімічної промисловості та гідротехнічних споруд. За таких обставин виникає об'єктивна необхідність посилення вивчення мілітарного аспекту суспільствознавчих дисциплін. Зокрема, всебічного дослідження потребує феномен держав-терористів.

Особливих зусиль потребує зосередження українського суспільства на розв'язанні проблеми протидії інвазійному інформаційно-психологічному впливові органів пропаганди держави-агресора. Опір ворожій дезінформації передбачає опанування навичками розпізнавання антиукраїнських історичних міфів, прихованої ретрансляції ідей расизму, шовінізму, релігійної нетерпимості; уміння критично аналізувати інформацію, отриману у мережі Інтернет.

Таким чином, розгортання повномасштабної континентальної війни поставило перед українським суспільством виклики не лише суто у сфері військової техніки та логістики. З'ясувалося, що потребує переосмислення концепція соціально-гуманітарної підготовки вищої школи. Відмова протягом 2014-2023 рр. від ґрунтового вивчення в більшості ЗВО гуманітарних наук зробила українське суспільство вразливим для ворожого інформаційно-інвазійного впливу. Підтвердженням цього стала втрата Кримського півострову і створення на материковій частині України проросійських терористичних псевдодержавних утворень — Донецької та Луганської народних республік. Недооцінка значущості потенціалу суспільствознавчих дисциплін як мобілізаційно-психологічного чинника протягом останніх десяти років негативно вплинула на соціальну стійкість українського суспільства, створивши комфортні умови для агітаційної діяльності політичних партій, релігійних і громадських організацій проросійського спрямування. Як наслідок, протягом першого року сучасної російсько-української війни серед низки чинників, що негативно вплинули на стан обороноздатності України проявив себе колабораціонізм. Отже, в умовах тотальної війни, спрямованої на винищення, передусім, цивільного населення, українцям, щоб вижити й перемогти доведеться змінити світоглядні орієнтири навчально-виховного процесу

вітчизняної вищої школи. Ними мають стати високий рівень знань з історії українського державотворення, медійна та інформаційна грамотність, стійкість до агресивного інвазійного інформаційно-психологічного впливу, раціональне осмислення явищ внутрішньої й зовнішньої політики, активна громадянська позиція, усвідомлення необхідності сприяння реалізації європейського та євроатлантичного курсу України.

Nishant Kumar,
Last semester Master's student,
Master's degree in Tourism and
Sports Management,
Kaunas, Lithuania
niskum@stud.lsu.lt

SUSTAINABLE TOURISM IN THE HOTEL SECTOR OF LITHUANIA

Sustainable tourism in the hotel sector of Lithuania. Tourists' perception of sustainable practices by hotels in Lithuania are so far not been assessed by academic research. To bridge this gap the following research will focus on identifying tourist's perception of sustainable practices by Lithuanian hotels. In order to assess whether tourists gave a positive or negative perception of Lithuanian hotels' sustainable practices a quantitative analysis is performed with the use of the SPSS tool. Data is collected through as questionnaire distributed online to past visitors of Lithuania. The perception of tourists is divided into the three categories of sustainable development (economic, social-cultural and environmental) and the overall perception. The main result of this study shows that tourists do not perceive Lithuanian hotels as implementing sustainable practices and highlight the need for hotels in Lithuania to develop their business sustainably.

Keywords: Tourist perceptions, Sustainability, Hotels Industry of Lithuania, overall sustainability of hotels, sustainable development.

Панков Г. Д.,
докт. філос. н., проф.,
проф. Харківської державної
академії культури,
Харків, Україна,
gpank27@gmail.com